

Mrtvo selo, ubilo ga vino

Viktor Car Emin

Moja djeco! Najvolio bih, da vam mogu pripovijedati o samim lijepim, dobrim i milim stvarima. Vi ste maleni, srce vam je mekano, a duša čista i najbliža anđelima nebeskim. Grjechota je mutiti taj vaš sveti i vedri mir. Zato bih ja volio govoriti vam samo o raju i blagoslovu, što ga je božja ruka prosula na ovaj svijet: o ljubavi oca i majke, o bratskoj dobroti, o prijateljskoj odanosti, o cvijeću, ptičicama i zvijezdama, o svemu, što je lijepo, dobro i milo. Ali kraj dobra ima na svijetu i dosta zla. Kraj mirisne ljubice naći je kašto i smrada, koji svojim gadnim zadahom okuži sve uokolo. Da može, ljubica bi utekla daleko u šumu i sakrila se na mjestu, gdje je zrak čist i bistar. Ali ona se ne može naći, već mora prignuti glavicu i sred onog gada tužno čekati smrt.

Ima i dječice, pravih bijelih i čistih ljiljana, koji su često primorani, da svoj život provode u blizini svakojakog blata i pogani. Ima nažalost djece, čiji su roditelji grdne pijanice. Muka je govoriti o tome, ali tako je, moja dječice. Zahvalite Bogu, što su vaši roditelji čestiti i plemeniti, ali ne zaboravljajte, da imate drugova i družica, koji nemaju te sreće. Ti Vaši nesretni drugovi moraju dan na dan da gledaju, kako im roditelji piju, kako se svađaju, i slušati moraju, kako se ti neoci i nemajke neprestano psuju, grde, kako kunu Boga i sve, kako se grizu, tuku i ubijaju. Ta bi djeca mogla doduše da pobjegnu, jer nisu, kao one nevoljne ljubice, privezana za jedno mjesto - ali kuda da uteku? Kamo? Iz jednog bi zla zapali u gore. Zato nema druge, već ostati pod rođenim krovom i gušiti se u onom zagušljivom zapahu vina, rakije i sličnih otrovnih pića. I jadni mali ljiljani ostanu i nadalje u onom smradnom vonju, koji malo pomalo pada na njihove mekane listiće, i sve ih suši, dok ih sasvim ne osuši, te oni uvenu, otpanu ili satrunu. Nema više ljepote, nema mirisa, nema dobrote, ostalo je samo zlo. Još malo i ta će se djeca i sama mašati za čašu, piće, opijati se, grdiće i psovati onako, kako su naučila od drugih starijih. Jadna djeca! Ubogi, uvenuli ljiljani!

Prije dvadeset i pet godina boravio sam u selu M. Svijet siromašan, premda ima uokolo lijepih oranica, sva sila sočne zemlje kao stvorene za voćnjake i vinograde, pa prostranih šuma, livada i pašnjaka. Svega je Bog dao, ali ljudi kao da ne mare. Sve zapušteno, neizorano, neobrezano. Prava pusta ledina! Ali su zato krčme pune. I u svetak i u petak, po danu i po noći. A žene? Kao sablasti bi se podveče došuljale u dućan, izvadile ispod pregače staklenu i zatražile četvrt litra rakije. I na dušak bi je ispile - a kad ne bi mogle same, dale bi djetetu, a dijete bi posrkalo i pitalo: Još! Još! - a tako je to bilo u kućama i u krčmama - uz starije pili bi mlađi i najmlađi. .. Svi su pili, derali se, psovali i grdili se i tukli.

Onomadne svratih se u to selo. Pohodio sam ga prvi put poslije dvadeset i pet godina. Dan je bio sjajan - prvo proljeće pokazalo svoje prvo cvijeće, prve ptice pjevale svoje prve pjesmice. Svako stablo, svaka gruda, svaki list, svaka travka, sve se kupalo u zlatu toplog i blagog sunca.

Stigoh u selo. Mrtva tišina. Kraj prve kuće sio na kamenu vremešan čovjek. Jedva ga prepoznah.

-Zdravo, Petre!

On ni riječi. Ni pogledao me nije, već sve nekako tupo i suludo bulji ispred sebe. Onda se dosjetih, da je taj Petar bio veliki pijanac, pa je valjda sada šenuo umom.

Podoh dalje, i opet se namjerim na dvojicu trojicu onakovih. Sastao sam i desetak djece: sve glupa i mrtva lica. Samo bi se iz njih kašto zaigrale oči a tada bi se iz njih prosuo nekakav divlji, gotovo zločinački plamen.

Prepoznah ženu neku, pa ću joj: - A gdje su, Jele, vaši ljudi?

- A šta ja znam? Ko u krčmi, ko u postelji. Pritisla bolest, pa ...

U taj mah razda se iz bližnje ulice vriska i graja.

- Što je? - upitah ženu.

Ona pogleda, saže ramenima nehajno i reče:

- Ono vode žandari Mata Gajića u zatvor. Napio se, pa probo čovjeka ...

Žena ode. I ja odoh. Na povratku doznah, da se neki tuđinci spremaju da kupe sva ona vidna zemljišta oko sela. Seljaci će prodati, propiti novac, pa u prosjake. A s njima i njihova djeca.

Jadna djeca, jedno selo! Prokleto vino!